

VÕRU MUUSIKAKOOL SÜVAÕPPE AKORDIONI ÕPPEKAVA

1. EESMÄRGID

Klassikalise muusika süvaõppe õppekava rakendamine annab lastele ja noortele võimaluse õppida süvendatult tundma muusikat – omandada muusikalist kirjaoskust, õppida eri ajastutel loodud muusikat mõistma ning seda vastavalt interpreteerima. Pillimängu õppimine avab parimad võimalused, et tungida muusika peenematesse nüanssidesse, arendades õppureid isikliku kogemuse põhjal nii füüsiliselt kui ka vaimselt. Antud õppekava annab teadmised ja oskused soovi korral jätkata muusikahariduse omandamist kesk- ja/või kõrgemal tasemel. Muusikaainete õppes on õppeained omavahel tihedalt seotud ja õpilase areng sõltuvuses tehniliste ja vaimsete omaduste arendamise ajastamisest. Õpetajate ülesandeks on leida ja välja kujundada professionaalseks õppeks võimelised õpilased ja õppekava tervikliku täitmise korral suunata nad sobivale erialale.

Klassikalise muusika süvaõppes toimub:

- loomevõimete kavakindel arendamine;
- loominguprotsessi seaduspärasuste ja etappide tundmaõppimine;
- muusikateoste interpretatsioonivõimalustega tutvumine;
- aktiivse ja püsiva suhte loomine muusikakultuuriga;
- tehniliste oskuste arendamine;
- professionaalse muusikahariduse omandamiseks ettevalmistamine.

Nominaalne õpiaeg kestab 7 aastat. Õppeaastas on 35 õppenädalat.

2. ÕPPEAINETE LOETELU JA TUNNIJAOTUSKAVA

Õppeained	noorem aste				vanem aste		
	I tase		II tase		III tase		
	1. aasta	2. aasta	1. aasta	2. aasta	1. aasta	2. aasta	3. aasta
akordion	2	2	2	2	2	2	2
solfedžo	2	2	2	2	2	2	2
muusikalugu				1	1	1	1
koosmusitseerimine		1	1	2	2	2	2
lisapill*				0,5	0,5	0,5	0,5

* valikaine

3. AINEKAVAD

3.1. Õppeaine nimetus: AKORDION

Maht tundides: 2 individuaaltundi nädalas (70 tundi õppeaastas)

Õpetuse eesmärgid:

Pillimängu oskuste õpetamine professionaalsetel alustel. Lähtudes õpilase muusikalistest eeldustest, omandada akordionimängu oskused ning isiklik loov lähenemine erinevatele muusikateostele

Õppeaine programm:

I ja II tase õpilase algteadmised akordionist:

Õige pilliasend, kätehoid pillimängul, pingevaba kehahoid, löötsa juhtimine ja töö löötsavahetusega, tooni kujundamine, mõlema käe mängutehnika arendamine, algteadmised strihhidest, fraseerimisest, tempost ja dünaamikast; arendada enesekuulamise oskust.

III tase on olulisem süvenenud ja väljendusrikas musitseerimine; tehniline vabadus; teoste sisu lahtimõtestamine ja vormianalüüs; esinemiskindlus.

Õppeaasta jooksul omandatud repertuaar peab olema mitmekülgne – sisult ja faktuurilt, sisaldama erinevaid faktuure, olema emotsionaalselt ja tehniliselt arendav. Õppekava peaks sisaldama eesti autorite ja kaasaja heliloojate teoseid.

Prima vista e. noodilugemine on kohustuslik kõikides klassides. Palad võetakse noorema klassi raskusastmega. Noodilugemist tuleb pidevalt harjutada nii erialatundides kui kodus. Mängule peab eelnema analüüs (antud) nooditeksti kohta, kus õpilane määrab helistiku, taktimõõdu, rütmi, tempo, dünaamika ja mõlema käe faktuuri iseärasused. Noodilugemist on soovitatav harjutada ilma klaviatuurile vaatamata. Repertuaar peab olema õpilasele huvipakkuv ja jõukohane.

Nn. kuulmise järgi mängu ning kuuldud meloodiale saate kujundamist tuleb õpetada ja arendada kõigis klassides. Alustada lihtsate ja tuntud viiside järelemängimisest, nende transponeerimisest ja neile saate kujundamisest.

MÕISTED

Palade õpetamisel vajaminevaid muusikalisi termineid (dünaamika märgid, tempo terminid, artikulatsioon; löötsavahetuse märgid ja strihhid)

LISATEGEVUSED

Kontsertide külastamised

Kontserdid üldhariduskoolides

Orkestri- (pilli) laager

Meistriklass Eesti interpretidelt 1 kord õppeaastas

jm. huvitavad kiiresti tulevad ja minevad mõtted

ESINEMISTE KORD

1) lavakultuur (esinemiskultuur)

2) alates 2.aastast õppeaasta jooksul esineda vähemalt kahel korral lisaks kevadisele arvestusele/eksamile

Alates 2.aastast heliredelite arvestus 2x aastas

NÕUDED HELIREDELITELE

I tase

2.aasta

C, G, F – duurid, tutvumine a - molliga

KK, 3-häälsed akordid

Duur – 2 oktavit, moll – 1 oktav (II poolaasta)

II tase

- 1.aasta kuni 3 märgiga helistikud *duurid* - kahes kiiruses, *mollid* - ühes kiiruses, KK, 3-h.akordid
- 2.aasta kuni 3 märgiga helistikud *duurid* - kolmes kiiruses, *mollid* – kahes kiiruses, KK, 3-h.akordid, murdakordid (I kiiruses)

III tase

- 1.aasta kuni 3 märgiga helistikud kolmes kiiruses, *duurid* – lahku, kolmes kiiruses *mollid* – kolmes kiiruses, 3-h.ak – kolmes kiiruses
4-h.ak. – I kiiruses, murdakordid – I ja II kiiruses
- 2.aasta kuni 4 märgiga helistikud kolmes kiiruses, *duurid* – tertsis, sekstis, *mollid* - unisonis
4-h.ak., murdakordid – kahes kiiruses, D7
- 3.aasta kuni 4 märgiga helistikud *duurid* -
4-h.ak., murdakordid, D7 – kolmes kiiruses
arvestus ainult detsembris

löötsavahetused - heliredelites – 4 löögi järel, KK-des 3 löögi järel
strijhid – *legato*, *non legato* ja *staccato*

Kiirused: I kiirus – ühe löögilistes nootides, II kiirus – 1/8-nootides, III kiirus 1/16-nootides

TASEMENÄITAJAD

I tase

1.aasta

Tutvustada eesti muusikat, rahvalaule, lastelaule, soovitatav polüfoonilistel alustel väikesed harjutused.

2. aasta

Õppeaasta jooksul mängitakse 4 etüüdi, 8 pala, sh. 1-2 polüfoonilist teost.

1. M. Eisenmann. La ronde
2. L. Holm. Kolmkõla valss variatsioonidega
3. Eesti rahvalaul - Hiir hüppas

II tase

1.aasta

Õppeaasta jooksul mängitakse 4 etüüdi, 8 pala, sh. 2 polüfoonilist teost.

2.aasta

Õppeaasta jooksul mängitakse 3-4 etüüdi, 2 polüfoonilist pala (üks barokkmuusikast), 1 suurvormi ja 4 eriilmelist pala, mille hulgas oleksid kaasaegne, virtuoosne ja kergemasse žanri kuuluv teos.

1. J. S. Bach. Menuett g
2. C. Gurlitt. Sonatiin C
3. Eesti rahvalaul - Kuusalu süit
4. L. Holmi seat. rahvalaul - Finska polkan

III tase

1.aasta

Õppeaasta jooksul mängitakse 4 etüüdi, 1-2 polüfoonilist või barokkmuusika pala, 6-7 eri iseloomu ja tehnikaga pala eri ajastutest ja zhanritest.

2. aasta

Õppeaasta jooksul mängitakse 3-4 etüüdi, 1-2 polüfooniat või barokkmuusika pala, 1 suurvormi (või vastav pala), 3-4 erineva iseloomuga pala.

3. aasta

Valmistatakse ette lõpueksami kava: etüüd või virtuoosne pala; polüfoonia; suurvorm või kaasaegne akadeemiline teos; vabavalikuline pala.

1. F. Burgmüller. Etüüd
2. A. Corelli. Saraband
3. Bogar. Sonatiin
4. H. Valpola. Tsükkel Klounid
5. U. Jutila. Unekott

NÕUDED TASEME LÕPUL

I tase – ARVESTUS 2 eriilmelist pala,

II tase – EKSAM 1) etüüd
 2) polüfooniline pala
 3) pala

III tase – EKSAM 1) etüüd või virtuoosne pala
 2) polüfoonia
 3) suurvorm või kaasaegne akadeemiline teos
 4) vabavalikuline pala

ÜLEMINEKU KONTSERDID

I taseme 1. aasta – esitatakse peast kaks eriilmelist pala

II taseme 1. aasta – esitatakse peast kaks eriilmelist pala (soovituslikult 1 polüfooniline pala (nt. barokkmuusikast), 1 karakterpala)

III taseme 1. aasta – esitatakse peast 1 barokkmuusika teos, 2 erineva iseloomuga pala (virtuoosne, kantileene), millest üks võiks olla kaasaegsest akadeemilisest muusikast ja teine vabal valikul.

III taseme 2. aasta – esitatakse peast 1 polüfoonia või barokknumber, 1 suurvorm ja 1 virtuoosne pala.

SOOVITATAVAD REPERTUAARIKOGUMIKUD

1. Kulpowicz, W. Etiudy na akordeon I. Polskie, 1961.
2. Karu, V. Akordioniõpik. Tln., 1986.
3. Luck, H. Lieder, Tänze, Vortragsstücke. Leipzig, 1985.
4. Rebane, H. Minu akordion. Tln., 1995.
5. Bethmann, I. Akkordeon im Kinderland. Leipzig, 1957.
6. Holm, L. Spela Dragpel. Stockholm, 1992.
7. Mirek, A. Kogumik akordionile. Moskva, 1968.
8. Step I B. Hohner Verlag : Frossingen, 1988.
9. Kulpowicz, W. Szkola na akordeon. Polskie, 1988.
10. Bartók Karola. Kleine Vortragsstücke für Akk. Budapest, 1967.
11. Ek, G. 50 etüüdi akordionile. Moskva, 1965.
12. Akimov, J., Mirek, A. Ped. rep. Kogumik akordionile. 3.-4. kl. Moskva, 1968.
13. Bartók Karola. Kleine Klavierstücke von Bach und Händel. Budapest, 1962.
14. Vesterinen, V. Parhat 1. Helsinki, 1980.
15. Talakin, A. Etüüdide kogumik akordionile. Moskva, 1988.
16. Sudarikov, A. Polüfooniliste palade vihik bajaanile. Moskva, 1991.
17. Mart, J. Dawne tance i melodie. Polskie, 1961.
18. Bartók Karola. Sonatinalbum. Budapest, 1967.
19. Akimov, J. Kogumik akordionile. 3.-5. kl. Moskva, 1979.

20. Mirek, A. Kogumik akordionile. 5. kl. Moskva, 1968.
21. Orzechowski, J. Wybrane sonatiny I. Polskie, 1961.
22. Valik sonaate ja sonatiine. Kiiev, 1972.
23. Vabariikliku ak. õpil. konkursi palad. 1994.
24. Valik palu 5. kl. Moskva, 1968.
25. Dviljanski, M. Etüüdid akordionile. Moskva, 1968.
26. Ondruš, J. škola hry na harmonium. Praha, 1963.
27. Karu, V. Ped. repertuaar I-II kl. Tln., 1977.
28. Vigla, L. Akordionimängu õpik. Tln., 1968.
29. Czerny, C. Wybor etiud I. Polskie, 1974.
30. Czerny, C. Wybor etiud II. Polskie, 1974.
31. Orzechowski, J. Wybrane sonatiny II. Polskie, 1961.
32. Sudariakov, A. Kogumik akordionistile V kl. Moskva, 1975.
33. Vesterinen, V. Parhaat 2. Helsinki, 1982.
34. Aleksejev, J. D. Bajaan III kl. Kiiev, 1990.
35. Päts, R., Kõlar, L. Klaveriõpik, polüfoonia.
36. Buzhujev, F. Lastealbum nr. 3. Moskva, 1988.
37. Dviljanski, M. Etüüdid akordionile nr. 17. Moskva, 1984.
38. Konjajev, S. Etüüdid bajaanile nr. 7. Moskva, 1963.
39. Ahvenainen, V. Akordionikool
40. Buzhujev, F. Bajaan muusikakoolis, III-IV kl. nr. 5. Moskva, 1970.
41. Valpola, H. Klounid. Matth. Hohner Ab Musikverlag, 1985.
42. Buzhujev, F. Sonatiinid ja variatsioonid bajaanile nr. 1. Moskva, 1969.

3.4. Õppeaine nimetus: KOOSMUSITSEERIMINE

Maht tundides: I tase 2. aasta – 1 rühmatund nädalas; II tase 1. aasta – 1 rühmatund nädalas, 2. aasta – 2 rühmatundi nädalas; III tase – 2 rühmatundi nädalas.

Õpetuse eesmärgid:

Koosmusitseerimine annab oskuse kuulata kaasmängijat ja kogu gruppi tervikuna, oskuse sinna maitsekalt „sulanduda“, arendada rütmitunnet, oskust pause lugeda, jälgida ansambelis eesmängijat ja dirigenti. Orkestris ja ansambelis mängitav repertuaar peab olema jõukohane ja soodustama õpilase edasist arengut.

Harjutus või pala peab õnnestuma esimesel katsel, kahjulik on nn. proovimise harjumus. Orkestri või ansambli kõlakvaliteet, mängukultuur ja repertuaari omandamise kiirus sõltuvad iga pillimängija muusikalisest haritusest ning kogemustest oma oskusi praktikas rakendada. Koosmusitseerimise arendamisega saame kinnistada õpilase muusikalist kirjaoskust.

Õppeaine programm:

Koosmusitseerimise all mõistame pillimänguuskuste rakendamist nii ansambelis kui ka orkestris. Koosmusitseerimise ainekava koostamisel on aluseks võetud õiged algõpetuse põhimõtted lähtudes akordioni ainekavast.

Koosmusitseerimisega tuleb hakata tegelema juba alates I klassist, mängides alguses koos õpetajaga eriala tunnis, hiljem sobivas koosluses kaasõpilastega. Õppeprotsessis on väga oluline koosmängu osa suurendamine. Soovitavalt võiks koosmänguks olla eraldi tund I klassis alates II poolaastast 0,5 tundi ja II klassis 1tund. Alates III klassist peavad õpilased osalema orkestri- või õpilaste vähesuse tõttu ansamblimängu töös. Orkestris või ansambelis on III klassi õpilane võimeline musitseerima ka minimaalsete oskustega. Dirigent või ansambli juhendaja on eeskätt siiski õpetaja, kes arvestab õpilase vanust ning õpilase individuaalset

võimekust. Orkestritundide arv nädalas on 2 tundi. Ansambelitundide arv sõltuvalt koosseisust 1 või 2 tundi nädalas.

Orkestriklass peab laiendama õpilase teadmisi muusikast. Tähelepanu tuleks pöörata muusikalisele kirjaoskusele, strihhidele, muusikastiilidele, artikulatsioonile, tempoterminele ja dünaamikale, nende kasutamisele. Oluline on kontrollida rütmipulssi, samuti rütmi täpset lugemist.

Repertuaarina võib lisaks trükitud ansamblinootidele kasutada ka tänapäeva koolide laulikuid, populaarseid laule, jõululaulude seadeid jm.

Hindamisel antakse õpilase tööle kas sõnaline (analüüs/hinnang) või hindeline hinnang.

Poolaasta lõppemisel pannakse hinne ka tunnistusele.

Orkestris ja ansambelis osalemise juures on oluline ka korralik kohalkäimine, põhjusega puudumised kajastuvad ka hindes.

Dirigendi kui ka ansambli juhendaja ülesandeks on leida üles need punktid, mis õpilasi motiveerivad. Näiteks tuleks meeles pidada, et õpilane teeb heal meelel seda, mis talle tundub huvitav ja meeldiv (repertuaar). Eeskujuks on ikka õpetaja meeldiv mäng või huvitavalt ja innustunult läbiviidud orkestritunnid. Heaks ajendiks on kindlasti musitseerimine koos õpetajaga. Õpilasi tuleks kiita ja esile tõsta. Motiveerivad võivad olla ka edukad kontserdid.

Lisategevused

Kontsertide külastamised

Esinemised erinevatel kontsertidel (kooli kontserdid, jne.)

Muusika kuulamine erinevatelt helikandjatelt

Võimalusel osavõtt festivalidest (Võru akordionimuusikapäevad) ja õppelaagritest.

Repertuaari näited

Noorem aste

Trad. Arr. L.Holm. Elvira Madigan (1)

Itaalia viis. Arr.L.Holm. Veneetsia karneval (1)

J.Harlen. arr.V.Tammann.Puiestee-kassi laul (2)

E.Taube. arr.L.Holm.Nokturn (1)

Trad. Arr.L.Holm. My Bonnie (1)

L.Holm. Gusvig Argentinas (3)

T.Nilsson. Mon Ami (3)

Towne/Hadjidakis, arr.L.Holm. Never on Sunday (1)

F.Händel, arr.V.Tammann. Fughetta (4)

E.Presley, arr.V.Tammann. Love Me Tender (4)

W.Kahl. Kiddy-Rock (7)

Vanem aste

W.C.Handy, arr.H.Rebane. St Louis Blues (5)

G.Gershwin, arr. N. Nikandrovs. The man I Love

T.Pigethy, arr.V.Tammann. Fugett nr 13 (2)

L.Holm. Prantsuse visiit (6)

A.Piazzolla, arr.L.Holm. Libertango (6)

I.Berlin, arr.T.Kalluste. White Christmas

R.Valgre, arr.L.Holm. Ma loodan, et saan sellest üle (8)

G.P.Reverber, arr.O.Kalluste. Skertso

J.Schmieder. Roking Kids (9)

A.C.Jobim, arr.L.Holm. Mojave (3)

R.Ruiz, arr.V.Tammann. Kuuba viis (2)

Kogumikud

1. Holm, L. Spela Dragspel. Stockholm 2006
2. Tamman, V. Akordioniansamblid 3, Pärnu 2006
3. Holm, L, VAMP 2005
4. Tammann, V. Akordioniansamblid 2, Pärnu 2005
5. Holm,L. Sprla mera Dragspel. Meodialbum. Stockholm 1994
6. Kahl,W.Kiddy-Rock. Trossinger 2005
7. Holm,L. VAMP 2007
8. Schmieder, J. Roking Kids 2005